

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (έκτο τμήμα)
της 18ης Νοεμβρίου 2009*

Στην υπόθεση T-375/04,

Scheucher-Fleisch GmbH, με έδρα το Ungerdorf (Αυστρία),

Tauernfleisch Vertriebs GmbH, με έδρα το Flattach (Αυστρία),

Wech-Kärntner Truthahnverarbeitung GmbH, με έδρα το Glanegg (Αυστρία),

Wech-Geflügel GmbH, με έδρα το Sankt Andrä (Αυστρία),

Johann Zsifkovics, με έδρα τη Βιέννη (Αυστρία),

εκπροσωπούμενες από τους J. Hofer και T. Humer, δικηγόρους,

προσφεύγουσες,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τους
V. Kreuzschitz και A. Stobiecka-Kuik,

καθής,

με αντικείμενο αίτημα περί ακυρώσεως της αποφάσεως C(2004) 2037 τελικό της
Επιτροπής, της 30ής Ιουνίου 2004, η οποία αφορά την κρατική ενίσχυση NN 34A 2000/
Αυστρία περί των προγραμμάτων ποιότητας, καθώς και του σήματος βιολογικών
προϊόντων και του σήματος ποιότητας της AMA (Agrarmarkt Austria),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. W. H. Meij, πρόεδρο, V. Vadaralas (εισηγητή) και L. Truchot,
δικαστές,

γραμματέας: T. Weiler, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως
της 12ης Φεβρουαρίου 2009,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Το ιστορικό της διαφοράς

- 1 Οι προσφεύγουσες, Scheucher-Fleisch GmbH, Tauernfleisch Vertriebs GmbH, Wech-Kärntner Truthahnverarbeitung GmbH, Wech-Geflügel GmbH και Johann Zsifkovics, καθώς και η Grandits GmbH είναι πέντε εταιρίες περιορισμένης ευθύνης και μία ατομική επιχείρηση, αυστριακού δικαίου, που ειδικεύονται στη σφαγή και στον τεμαχισμό ζώων.
- 2 Το 1992, η Δημοκρατία της Αυστρίας εξέδωσε τον Bundesgesetz über die Errichtung der Marktordnungsstelle «Agrarmarkt Austria» (ομοσπονδιακό νόμο περί ιδρύσεως του ρυθμιστικού της αγοράς οργανισμού «Agrarmarkt Austria», *BGBI. 376/1992*) (στο εξής: AMA-Gesetz 1992), με το άρθρο 2 του οποίου, παράγραφος 1, συνεστήθη ένα νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου υπό την ονομασία «Agrarmarkt Austria» (στο εξής: AMA). Οι επιχειρησιακές δραστηριότητες ασκούνται από την εταιρία Agrarmarkt Austria Marketing GmbH (στο εξής: AMA Marketing), θυγατρική κατά 100 % της AMA. Ο AMA-Gesetz 1992 τροποποιήθηκε επανειλημμένως.
- 3 Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, σημείο 3, του AMA-Gesetz 1992, ο σκοπός της AMA συνίσταται στην προώθηση των γεωργικών προϊόντων. Προς τούτο, είναι επιφορτισμένη με την είσπραξη εισφορών οι οποίες πρέπει, μεταξύ άλλων, κατά το άρθρο 21 c, παράγραφος 1, σημείο 3, του AMA-Gesetz 1992, όπως τον προσκόμισαν οι προσφεύγουσες και η Grandits, να καταβάλλονται για τη σφαγή βοδίων, μόσχων, χοίρων, αμνών, προβάτων και πουλερικών.

- 4 Οι επίμαχες ενισχύσεις συνίστανται στην ενθάρρυνση της παραγωγής, της επεξεργασίας, της μεταποίησης και της εμπορίας γεωργικών προϊόντων στην Αυστρία μέσω του σήματος βιολογικών προϊόντων «ΑΜΑ» και του σήματος ποιότητας «ΑΜΑ» (στο εξής: σήματα «ΑΜΑ»)
- 5 Ως εταιρίες ειδικευμένες στη σφαγή και στον τεμαχισμό ζώων, οι προσφεύγουσες και η Grandits υπόκεινται στην καταβολή εισφορών στην ΑΜΑ βάσει του άρθρου 21 ς, παράγραφος 1, σημείο 3, της ΑΜΑ-Gesetz 1992, χωρίς τα προϊόντα τους να τυγχάνουν των σημάτων «ΑΜΑ».
- 6 Μαζί με είκοσι περίπου άλλες εταιρίες σφαγής, οι προσφεύγουσες και η Grandits άσκησαν προσφυγές ενώπιον των αυστριακών αρχών κατά της επιβολής σε αυτές των εισφορών προς την ΑΜΑ. Ο ομοσπονδιακός Υπουργός Γεωργίας και Δασοκομίας, Περιβάλλοντος και Υδάτινων Πόρων δεν δέχθηκε τις προσφυγές τους. Μετά την άσκηση προσφυγής από τις προσφεύγουσες και την Grandits, το Verwaltungsgerichtshof (διοικητικό δικαστήριο) ακύρωσε, με αποφάσεις της 20ής Μαρτίου και της 21ης Μαΐου 2003, τις αποφάσεις του ομοσπονδιακού υπουργού λόγω διαδικαστικών παρατυπιών.
- 7 Εκ παραλλήλου, οι προσφεύγουσες και η Grandits υπέβαλαν καταγγελία στην Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, στις 21 Σεπτεμβρίου 1999, ισχυριζόμενες ότι είχαν υποστεί ζημία από ορισμένες διατάξεις του ΑΜΑ-Gesetz 1992.
- 8 Με έγγραφο της 15ης Φεβρουαρίου 2000, η Επιτροπή διαβίβασε την καταγγελία των προσφευγουσών και της Grandits στις αυστριακές αρχές και κάλεσε τις αρχές αυτές να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους. Κατόπιν της απαντήσεως των αυστριακών αρχών στις 20 Μαρτίου 2000, η Επιτροπή τις πληροφόρησε, στις 19 Ιουνίου 2000, ότι τα επίμαχα μέτρα είχαν καταχωριστεί προσωρινά ως μη κοινοποιηθείσες ενισχύσεις υπό τον αριθμό NN 34/2000.
- 9 Κατόπιν αιτήσεως των αυστριακών αρχών στις 8 Μαρτίου 2003, η Επιτροπή αποφάσισε να εξετάσει χωριστά τα επίμαχα μέτρα ανάλογα με το αν ήταν προγενέστερα ή μεταγενέστερα της 26ης Σεπτεμβρίου 2002, με το αιτιολογικό ότι κατά την ημερομηνία αυτή είχαν επέλθει σημαντικές τροποποιήσεις στον τρόπο

εφαρμογής του AMA-Gesetz 1992. Ο αριθμός πρωτοκόλλου NN 34A/2000 δόθηκε για τη διαδικασία εξετάσεως που αφορά τις εφαρμοστέες μετά τις 26 Σεπτεμβρίου 2002 διατάξεις.

- 10 Με απόφαση της 30ής Ιουνίου 2004, η οποία αφορά την κρατική ενίσχυση NN 34A/2000/Αυστρία περί των προγραμμάτων ποιότητας, καθώς και του σήματος βιολογικών προϊόντων και του σήματος ποιότητας της AMA (Agrarmarkt Austria), η Επιτροπή αποφάσισε να μην προβάλει αντιρρήσεις όσον αφορά τα «κοινοποιηθέντα» μέτρα (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση). Συναφώς, έκρινε ότι τα εν λόγω μέτρα ήσαν συμβατά προς την κοινή αγορά, κατά την έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 3, στοιχείο γ', ΕΚ, καθόσον ήσαν σύμφωνα προς τις προϋποθέσεις που θέτουν οι κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της γεωργίας (ΕΕ 2000, C 28, σ. 2), στα σημεία τους 13 και 14, και προς τις κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές περί κρατικών ενισχύσεων που αφορούν τη διαφήμιση που παρατίθενται στο παράρτημα Ι της Συνθήκης ΕΚ και ορισμένων προϊόντων εκτός παραρτήματος Ι (ΕΕ 2001, C 252, σ. 5, στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές περί κρατικών ενισχύσεων που αφορούν τη διαφήμιση).
- 11 Κατά την αιτιολογική σκέψη 67 της προσβαλλομένης απόφασεως, όλα τα μέτρα που εκτέλεσαν η AMA και η AMA Marketing πριν από τις 26 Σεπτεμβρίου 2002 αποκλείονται ρητώς από την εξέταση.
- 12 Στις 16 Ιουλίου 2004, η AMA κοινοποίησε στις προσφεύγουσες και στην Grandits την προσβαλλόμενη απόφαση.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

- 13 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 17 Σεπτεμβρίου 2004, οι προσφεύγουσες άσκησαν την υπό κρίση προσφυγή.

- 14 Στις 10 Νοεμβρίου 2004, η υπόθεση ανατέθηκε στο τέταρτο τμήμα του Πρωτοδικείου.
- 15 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 9 Δεκεμβρίου 2004, η Επιτροπή προέβαλε ένσταση απαραδέκτου δυνάμει του άρθρου 114, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου. Οι προσφεύγουσες και η Grandits κατέθεσαν τις προτάσεις τους επί της ενστάσεως αυτής στις 25 Ιανουαρίου 2005. Με διάταξη της 15ης Σεπτεμβρίου 2006, το Πρωτοδικείο (τέταρτο τμήμα) αποφάσισε να συνεξετάσει την ένσταση απαραδέκτου με την ουσία της υποθέσεως και επιφυλάχθηκε επί των εξόδων.
- 16 Δεδομένου ότι η σύνθεση των τμημάτων του Πρωτοδικείου τροποποιήθηκε, ο εισηγητής δικαστής τοποθετήθηκε στο έκτο τμήμα, στο οποίο ανατέθηκε κατά συνέπεια η υπό κρίση υπόθεση.
- 17 Λόγω κωλύματος ενός από τα μέλη του τμήματος, ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου όρισε, κατ' εφαρμογή του άρθρου 32, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας, άλλο δικαστή για να συμπληρωθεί η σύνθεση του τμήματος.
- 18 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (έκτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία και, στο πλαίσιο των μέτρων οργάνωσης της διαδικασίας που προβλέπει το άρθρο 64 του Κανονισμού Διαδικασίας, κάλεσε τους διαδίκους, την Grandits, καθώς και την ομοσπονδιακή κυβέρνηση της Δημοκρατίας της Αυστρίας, να απαντήσουν σε γραπτές ερωτήσεις. Τα αιτήματα αυτά ικανοποιήθηκαν εμπροθέσμως.
- 19 Με έγγραφο που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 23 Ιανουαρίου 2009, η Grandits πληροφόρησε το Πρωτοδικείο, σύμφωνα με το άρθρο 99 του Κανονισμού Διαδικασίας, ότι παραιτείται της προσφυγής της. Με διάταξη του προέδρου του έκτου τμήματος του Πρωτοδικείου της 4ης Φεβρουαρίου 2009, η επωνυμία της Grandits διαγράφηκε από το πρωτόκολλο του Πρωτοδικείου, έκαστος δε των διαδίκων έφερε τα δικαστικά του έξοδα.

20 Οι διάδικοι ανέπτυξαν τους ισχυρισμούς τους και απάντησαν στις ερωτήσεις που τους έθεσε το Πρωτοδικείο κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 12ης Φεβρουαρίου 2009.

21 Οι προσφεύγουσες ζητούν από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

22 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή ως απαράδεκτη ή, επικουρικώς, ως αβάσιμη

— να καταδικάσει τις προσφεύγουσες στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό*Επί του παραδεκτού*

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 23 Πρώτον, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν αφορά ατομικά τις προσφεύγουσες. Η εν λόγω απόφαση αποτελεί για αυτές «γενικό κανόνα», που τις αφορά λόγω και μόνον της αντικειμενικής τους ιδιότητας των υποκειμένων σε εισφορές, όπως αφορά και κάθε άλλη εταιρία που τελεί όντως ή δυνητικά σε πανομοιότυπη κατάσταση.
- 24 Η Επιτροπή βάλλει εν συνεχεία κατά του ισχυρισμού ότι μόνο τέσσερις αλυσίδες λιανοπωλητών τυγχάνουν των επίμαχων μέτρων. Συγκεκριμένα, τα σήματα «ΑΜΑ» αποσκοπούν στην προαγωγή της διοχετεύσεως των γεωργικών προϊόντων εξαιρετικής ποιότητας και ωφελούν, κατά συνέπεια, τις γεωργικές εταιρίες και τους παραγωγούς τροφίμων στο σύνολό τους.
- 25 Περαιτέρω, οι προσφεύγουσες, που ειδικεύονται στη σφαγή και στον τεμαχισμό ζώων δεν τελούν σε ανταγωνισμό προς τους λιανοπωλητές τους οποίους παρουσιάζουν, με την προσφυγή τους, ως άμεσους δικαιούχους των επίμαχων ενισχύσεων. Επιπλέον, οι προσφεύγουσες δεν εξηγούν γιατί εξατομικεύονται λόγω του ότι είναι γνωστό το όνομα τεσσάρων αλυσίδων λιανοπωλητών που φέρουν το σήμα ποιότητας. Ομοίως δεν διευκρινίζουν τους λόγους για τους οποίους δεν τυγχάνουν των σημάτων «ΑΜΑ» και γιατί δεν μπορούν να εφοδιάζουν αυτές τις τέσσερις αλυσίδες λιανοπωλητών.
- 26 Με το υπόμνημα ανταπαντήσεως, η Επιτροπή προσθέτει ότι οι προσφεύγουσες δεν απέδειξαν ότι ορισμένα σφαγεία και εγκαταστάσεις τεμαχισμού τυγχάνουν των επίμαχων ενισχύσεων και δραστηριοποιούνται στην ίδια γεωγραφική αγορά.

Επιπλέον, αν οι προσφεύγουσες καταβάλλουν εισφορές, επωφελούνται επίσης από τις δράσεις προωθήσεως που διοργανώνονται στο πλαίσιο των σημάτων «ΑΜΑ». Συγκεκριμένα, όπως ισχυρίζονται και οι ίδιες, αυτές οι δράσεις προωθήσεως συνίστανται στην παροχή στους καταναλωτές της συμβουλής να αγοράζουν προϊόντα αυστριακής καταγωγής. Επομένως, οι προσφεύγουσες δεν υφίστανται καμία ζημία.

- 27 Δεύτερον, οι επίμαχες ενισχύσεις αφορούν μόνον έμμεσα τις προσφεύγουσες, όπως το αναγνωρίζουν και οι ίδιες με την προσφυγή τους. Συναφώς, τα μέτρα εφαρμογής που εξετάστηκαν με την προσβαλλόμενη απόφαση είναι γενικά και αφηρημένα. Η εξατομίκευση όμως πραγματοποιείται μόνον από ατομικές νομικές πράξεις, ήτοι από διοικητικές αποφάσεις. Επιπλέον, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν υποχρεώνει τη Δημοκρατία της Αυστρίας να επιβάλει στα σφαγεία και στις εγκαταστάσεις τεμαχισμού την καταβολή εισφορών.
- 28 Τρίτον, από τις διαδικαστικές εγγυήσεις που καθορίζονται με το άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ προκύπτει ότι η Επιτροπή έχει την υποχρέωση να τάσσει στους ενδιαφερομένους προθεσμία για να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους. Ωστόσο, εν προκειμένω, υποβάλλοντας καταγγελία, οι προσφεύγουσες έλαβαν ήδη θέση και ανέλωσαν έτσι το δικαίωμά τους να εκφραστούν.
- 29 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι αποτελούν ενδιαφερομένους κατά την έννοια του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ. Κατά συνέπεια, μπορούν να ασκήσουν προσφυγή ακυρώσεως βάσει του άρθρου 230, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ υπό την ιδιότητα των προσώπων τα οποία τα αφορά άμεσα και ατομικά η προσβαλλόμενη απόφαση.
- 30 Κατά τις προσφεύγουσες, οι άμεσοι δικαιούχοι των ενισχύσεων είναι τέσσερις λιανοπωλητές, ονομαστικώς προσδιορισμένοι, οι οποίοι απέκτησαν το δικαίωμα να χρησιμοποιούν το σήμα ποιότητας «ΑΜΑ». Υφίσταται επίσης άμεση σχέση ανταγωνισμού μεταξύ των προσφευγουσών και των εταιριών σφαγής και τεμαχισμού που τυγχάνουν του σήματος, στον βαθμό που το σύστημα του σήματος ποιότητας «ΑΜΑ» εφαρμόζεται από τη γέννηση του ζώου μέχρι την πώληση του κρέατός του στο λιανικό εμπόριο και στον βαθμό που, σε κάθε επίπεδο της αλυσίδας παραγωγής και διανομής, μια επιχείρηση μπορεί να τύχει του σήματος αυτού. Όσον αφορά τα ζώα που εισάγονται από άλλα κράτη μέλη και σφάζονται στην Αυστρία, ουδεμία εισφορά

εισπράττεται από την ΑΜΑ, αλλά η διοχέτευση των προϊόντων εμποδίζεται από τις διαφημιστικές εκστρατείες που διοργανώνονται υπέρ των σημάτων.

- 31 Αναφερόμενες στην απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Οκτωβρίου 2003, C-261/01 και C-262/01, van Calster κ.λπ. (Συλλογή 2003, σ. I-12249), οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται ότι η εκ μέρους της Επιτροπής εξέταση των ενισχύσεων πρέπει οπωσδήποτε να λαμβάνει επίσης υπόψη τον τρόπο χρηματοδότησεως, στην περίπτωση κατά την οποία η χρηματοδότηση αυτή αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα των μέτρων, όπως εν προκειμένω. Συναφώς, τονίζουν ότι συμβάλλουν στη χρηματοδότηση των ενισχύσεων.
- 32 Περαιτέρω, σύμφωνα με την απόφαση van Calster κ.λπ., σκέψη 31 ανωτέρω, η Επιτροπή δεν μπορεί να θεραπεύει αναδρομικώς το ασύμβατο των ενισχύσεων προς την κοινή αγορά. Εφόσον όμως η προσβαλλόμενη απόφαση αφορά τα μέτρα που ισχύουν μετά την 26η Σεπτεμβρίου 2002, οι προσφεύγουσες μπορεί να υποχρεωθούν να καταβάλουν αναδρομικώς τις εισφορές από της ημερομηνίας αυτής.
- 33 Τέλος, οι προσφεύγουσες αμφισβητούν το επιχείρημα ότι με την καταγγελία τους ανάλωσαν το δικαίωμά τους να υποβάλουν παρατηρήσεις.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 34 Κατά το άρθρο 230, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ, κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο δύναται να ασκεί προσφυγή κατά των αποφάσεων που απευθύνονται σ' αυτό, καθώς και κατά αποφάσεων που, αν και εκδίδονται ως κανονισμοί ή αποφάσεις που απευθύνονται σε άλλο πρόσωπο, το αφορούν άμεσα και ατομικά.

- 35 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση απευθύνεται στη Δημοκρατία της Αυστρίας και όχι στις προσφεύγουσες. Πρέπει συνεπώς να εξεταστεί αν η προσβαλλόμενη απόφαση τις αφορά άμεσα και ατομικά.
- 36 Πρώτον, όσον αφορά το αν οι προσφεύγουσες θίγονται άμεσα, προς τούτο απαιτείται η αμφισβητούμενη πράξη να επηρεάζει άμεσα τη έννομη κατάσταση του ιδιώτη και να μην αφήνει καμία εξουσία εκτιμήσεως στους αποδέκτες του μέτρου που είναι επιφορτισμένοι με την εφαρμογή του, η οποία πρέπει να έχει αμιγώς αυτόματο χαρακτήρα και να απορρέει αποκλειστικώς από την κοινοτική ρύθμιση, χωρίς εφαρμογή άλλων ενδιάμεσων κανόνων. Το αυτό ισχύει, όσον αφορά μια απόφαση περί εγκρίσεως ενισχύσεων, οσάκις η πιθανότητα να αποφασίσουν οι εθνικές αρχές να μη χορηγήσουν τις επιταρπίσεις με την προσβαλλόμενη απόφαση της Επιτροπής ενισχύσεις είναι απλώς θεωρητική και δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι εν λόγω αρχές θα ενεργήσουν κατά τον τρόπο αυτόν (απόφαση του Δικαστηρίου της 5ης Μαΐου 1998, C-386/96 P, Dreyfus κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. I-2309, σκέψεις 43 και 44, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Φεβρουαρίου 2008, T-289/03, BUPA κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2008, σ. II-81, σκέψη 81).
- 37 Εν προκειμένω, από τη δικογραφία προκύπτει ότι, κατά την ημερομηνία της εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, στις 30 Ιουνίου 2004, οι επίμαχες ενισχύσεις είχαν ήδη τεθεί σε εφαρμογή από τη Δημοκρατία της Αυστρίας. Συναφώς, οι προσφεύγουσες προσκομίζουν ιστοσελίδες της AMA και ενός λιανοπωλητή, από τις οποίες προκύπτει ότι τα σήματα «AMA» είχαν ήδη παραδοθεί πριν από την προσβαλλόμενη απόφαση. Προσκομίζουν επίσης την κλήση προς πληρωμή που η AMA απηύθυνε στην Grandits όσον αφορά τις οφειλόμενες εισφορές για την περίοδο από Μάιο του 2002 μέχρι Απρίλιο του 2003, η οποία καλύπτει, εν μέρει τουλάχιστον, την περίοδο εφαρμογής των μέτρων τα οποία αφορά η προσβαλλόμενη απόφαση.
- 38 Το ενδεχόμενο συνεπώς να αποφασίσουν οι αυστριακές αρχές να μη χορηγήσουν τις επίμαχες ενισχύσεις προκύπτει ότι είναι αμιγώς θεωρητικό.
- 39 Επομένως, η προσβαλλόμενη απόφαση αφορά άμεσα τις προσφεύγουσες, υπό την έννοια του άρθρου 230, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ.

- 40 Δεύτερον, όσον αφορά το αν οι προσφεύγουσες θίγονται ατομικά, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, πρόσωπα άλλα από τους αποδέκτες μιας αποφάσεως δεν μπορούν να ισχυριστούν ότι αυτή τα αφορά ατομικά, παρά μόνον αν η εν λόγω απόφαση τα θίγει λόγω ορισμένων ιδιαιτέρων χαρακτηριστικών τους ή λόγω μιας πραγματικής καταστάσεως η οποία τα διακρίνει από κάθε άλλο πρόσωπο και, ως εκ τούτου, τα εξατομικεύει κατά τρόπο ανάλογο προς αυτόν του αποδέκτη (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 15ης Ιουλίου 1963, 25/62, Plaumann κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 937, 942, και της 13ης Δεκεμβρίου 2005, C-78/03 P, Επιτροπή κατά Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, Συλλογή 2005, σ. I-10737, σκέψη 33).
- 41 Στο πλαίσιο της διαδικασίας ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων την οποία προβλέπει το άρθρο 88 ΕΚ, πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ, αφενός, της προκαταρκτικής φάσεως εξετάσεως των ενισχύσεων, που καθιερώνει η παράγραφος 3 του άρθρου αυτού και η οποία έχει ως μοναδικό σκοπό να δώσει τη δυνατότητα στην Επιτροπή να σχηματίσει μια πρώτη γνώμη ως προς το αν η συγκεκριμένη ενίσχυση συμβιβάζεται με την κοινή αγορά, και, αφετέρου, του επίσημου σταδίου εξετάσεως το οποίο προβλέπει η παράγραφος 2. Μόνο στο πλαίσιο αυτής της τελευταίας εξετάσεως, η οποία έχει ως σκοπό να επιτρέψει στην Επιτροπή να διαφωτιστεί πλήρως επί του συνόλου των στοιχείων της υποθέσεως, προβλέπει η Συνθήκη ΕΚ την υποχρέωση της Επιτροπής να ζητήσει από τους ενδιαφερομένους να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 19ης Μαΐου 1993, C-198/91, Cook κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-2487, σκέψη 22 της 15ης Ιουνίου 1993, C-225/91, Matra κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-3203, σκέψη 16, και Επιτροπή κατά Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, σκέψη 40 ανωτέρω, σκέψη 34).
- 42 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι, όταν η Επιτροπή, χωρίς να έχει κινήσει την επίσημη διαδικασία εξετάσεως του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ, διαπιστώνει, με απόφαση εκδιδόμενη βάσει της παραγράφου 3 του ίδιου άρθρου, ότι μια ενίσχυση συμβιβάζεται με την κοινή αγορά, εκείνοι υπέρ των οποίων έχουν τεθεί αυτές οι διαδικαστικές εγγυήσεις μπορούν να επιτύχουν την τήρησή τους μόνον αν έχουν τη δυνατότητα να αμφισβητήσουν την απόφαση αυτή της Επιτροπής ενώπιον του κοινοτικού δικαστή (αποφάσεις Cook κατά Επιτροπής, σκέψη 41 ανωτέρω, σκέψη 23, Matra κατά Επιτροπής, σκέψη 41 ανωτέρω, σκέψη 17, και Επιτροπή κατά Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, σκέψη 40 ανωτέρω, σκέψη 35). Για τους λόγους αυτούς, η προσφυγή ακυρώσεως κατά τέτοιας αποφάσεως, την οποία έχει ασκήσει ενδιαφερόμενος κατά την έννοια του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ, είναι παραδεκτή εφόσον ο προσφεύγων επιδιώκει, με την άσκηση της προσφυγής του, την προστασία των διαδικαστικών δικαιωμάτων που αντλεί από τη διάταξη αυτή (απόφαση Επιτροπή κατά Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, σκέψη 40 ανωτέρω, σκέψη 35 βλ. επίσης, κατ' αυτή την έννοια, αποφάσεις Cook κατά Επιτροπής, σκέψη 41 ανωτέρω, σκέψεις 23 έως 26, και Matra κατά Επιτροπής, σκέψη 41 ανωτέρω, σκέψεις 17 έως 20).

- 43 Οι ενδιαφερόμενοι όμως, υπό την έννοια του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ, οι οποίοι επομένως μπορούν, σύμφωνα με το άρθρο 230, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ, να ασκήσουν προσφυγή ακυρώσεως, είναι τα πρόσωπα, οι επιχειρήσεις ή οι ενώσεις των οποίων τα συμφέροντα θίγονται, ενδεχομένως, από τη χορήγηση της ενισχύσεως, ιδίως δε οι ανταγωνιστικές προς τους δικαιούχους της ενισχύσεως αυτής επιχειρήσεις και οι επαγγελματικές οργανώσεις (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 2ας Απριλίου 1998, C-367/95 P, Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, Συλλογή 1998, σ. I-1719, σκέψη 41, και Επιτροπή κατά Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, σκέψη 40 ανωτέρω, σκέψη 36).
- 44 Αντιθέτως, αν ο προσφεύγων αμφισβητεί το βάσιμο αυτής καθεαυτήν της απόφασεως περί εκτιμήσεως της ενισχύσεως, το γεγονός και μόνον ότι μπορεί να θεωρηθεί ενδιαφερόμενος κατ' αυτή την έννοια του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ δεν αρκεί ώστε να κριθεί παραδεκτή η προσφυγή. Οφείλει, τότε, να αποδείξει ότι η περίπτωση του παρουσιάζει ιδιαιτερότητες, κατά την έννοια της νομολογίας που απορρέει από την απόφαση Plaumann κατά Επιτροπής, σκέψη 40 ανωτέρω. Τούτο ισχύει, ιδίως, στην περίπτωση που η θέση του προσφεύγοντος στην αγορά επηρεάζεται αισθητά από την ενίσχυση που αποτελεί το αντικείμενο της επίμαχης απόφασεως (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 28ης Ιανουαρίου 1986, 169/84, Cofaz κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1986, σ. 391, σκέψεις 22 έως 25, και Επιτροπή κατά Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum κατά Επιτροπής, σκέψη 40 ανωτέρω, σκέψη 37).
- 45 Τέλος, το γεγονός ότι μια πράξη, λόγω της φύσεως και του περιεχομένου της, έχει κανονιστικό χαρακτήρα, καθόσον εφαρμόζεται επί του συνόλου των ενδιαφερομένων επιχειρηματιών, δεν αποκλείει το ενδεχόμενο να αφορά ατομικώς ορισμένους εξ αυτών (αποφάσεις της 18ης Μαΐου 1994, C-309/89, Codorniu κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1994, σ. I-1853, σκέψη 19, και της 22ας Δεκεμβρίου 2008, C-487/06 P, British Aggregates κατά Επιτροπής, Συλλογή 2008, σ. I-10505, σκέψη 32).
- 46 Εν προκειμένω, οι προσφεύγουσες προβάλλουν, κατ' ουσίαν, τρεις λόγους προς στήριξη της προσφυγής τους.
- 47 Ο πρώτος λόγος αντλείται από την παράβαση διαδικαστικών κανόνων. Περιλαμβάνει τέσσερα σκέλη που αντλούνται, πρώτον, από την έλλειψη κοινοποίησεως στην Επιτροπή των επίμαχων ενισχύσεων, δεύτερον, από την παράβαση των διαδικαστικών εγγυήσεων που προβλέπει το άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ, τρίτον, από την παράβαση

της υποχρέωσης αιτιολογήσεως και, τέταρτον, από την παραβίαση της αρχής της εύλογης προθεσμίας. Στο πλαίσιο του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ρητώς ότι η Επιτροπή έπρεπε να κινήσει την επίσημη διαδικασία εξετάσεως, βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 4, του κανονισμού (ΕΚ) 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 88 ΕΚ (ΕΕ L 83, σ. 1), λόγω των αμφιβολιών που υφίσταντο όσον αφορά το συμβατό των επίμαχων μέτρων προς την κοινή αγορά.

48 Ο δεύτερος λόγος αντλείται από παράβαση του άρθρου 87, παράγραφος 3, στοιχείο γ', ΕΚ. Συναφώς, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν, μεταξύ άλλων, ότι μια εγγύηση ποιότητας, όπως αυτή που προβλέπεται για την απόκτηση των σημάτων «ΑΜΑ», δεν αφορά την έννοια «ανάπτυξη» κατά τη διάταξη αυτή.

49 Στο πλαίσιο του τρίτου λόγου τους, οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται ότι η Επιτροπή παρέβη τη «ρήτρα αναστολής» που προβλέπουν το άρθρο 88, παράγραφος 3, ΕΚ και το άρθρο 3 του κανονισμού 659/1999.

50 Δεδομένου ότι οι προσφεύγουσες αμφισβητούν έτσι ταυτόχρονα την άρνηση της Επιτροπής να κινήσει την επίσημη διαδικασία εξετάσεως και το βάσιμο της αποφάσεως περί εκτιμήσεως της ενισχύσεως αυτής καθεαυτήν, πρέπει να αναλυθεί, πρώτον, η νομιμοποίηση των προσφευγουσών να ζητήσουν τον σεβασμό των διαδικαστικών δικαιωμάτων τους και, δεύτερον, η νομιμοποίηση των προσφευγουσών να αμφισβητήσουν το βάσιμο της προσβαλλομένης αποφάσεως, προκειμένου να καθοριστεί αν αυτές μπορούν να ασκήσουν παραδεκτώς την υπό κρίση προσφυγή.

51 Πρώτον, όσον αφορά τη νομιμοποίηση των προσφευγουσών να ζητήσουν τον σεβασμό των διαδικαστικών δικαιωμάτων τους, επιβάλλεται η διαπίστωση, καταρχάς, ότι, κατά την αιτιολογική σκέψη 14 της προσβαλλομένης αποφάσεως, τα σήματα «ΑΜΑ» χορηγούνται μόνο για προϊόντα που πληρούν ορισμένα κριτήρια ποιότητας από την άποψη των μεθόδων παραγωγής, των χαρακτηριστικών του προϊόντος και, σε ορισμένες περιπτώσεις, των απαιτήσεων σχετικά με τη γεωγραφική τους προέλευση. Έτσι, κατά την αιτιολογική σκέψη 27 της προσβαλλομένης αποφάσεως, οι επίμαχες

ενισχύσεις ευνοούν ορισμένες εταιρίες του τομέα της παραγωγής, της επεξεργασίας, της μεταποίησης και της εμπορίας γεωργικών προϊόντων στην Αυστρία.

- 52 Όσον αφορά ειδικότερα το κρέας, όπως τονίζουν οι προσφεύγουσες, υπάρχει μια ειδική για τα σήματα «ΑΜΑ» αλυσίδα παραγωγής και διανομής, από τη γέννηση και την εκτροφή των ζώων μέχρι τη διανομή στο λιανικό εμπόριο, στο πλαίσιο της οποίας, σε κάθε στάδιο, πρέπει να τηρούνται συγκεκριμένες προδιαγραφές όσον αφορά την ποιότητα και τους ελέγχους που αποσκοπούν στη διασφάλισή της, τούτο δε προκειμένου να αναπτυχθεί η πώληση προϊόντων υψηλής ποιότητας.
- 53 Κατά συνέπεια, οι δικαιούχοι των επίμαχων ενισχύσεων δεν είναι αποκλειστικά οι λιανοπωλητές. Στους δικαιούχους περιλαμβάνεται επίσης το σύνολο των εταιριών που ανήκουν στην ειδική για τα σήματα «ΑΜΑ» αλυσίδα παραγωγής και διανομής. Οι προσφεύγουσες όμως, ως εταιρίες που ειδικεύονται στη σφαγή και στον τεμαχισμό ζώων, ανταγωνίζονται τις εταιρίες σφαγής και τεμαχισμού ζώων που τυγχάνουν των σημάτων «ΑΜΑ». Δραστηριοποιούνται επίσης στην ίδια γεωγραφική αγορά, ήτοι στην Αυστρία, όπως διευκρίνισαν απαντώντας σε γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου.
- 54 Περαιτέρω, το γεγονός ότι, εν προκειμένω, οι προσφεύγουσες είχαν τη δυνατότητα, με την υποβολή της καταγγελίας τους κατά των επίμαχων ενισχύσεων, να προβάλουν τα επιχειρήματά τους ήδη κατά την προκαταρκτική διαδικασία εξέτασης, βάσει του άρθρου 88, παράγραφος 3, ΕΚ, δεν μπορεί να τους στερήσει το δικαίωμα επί του σεβασμού της διαδικαστικής εγγυήσεως που ρητώς τους παρέχει το άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ (βλ., κατά την έννοια αυτή, απόφαση ΒΥΡΑ κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 36 ανωτέρω, σκέψη 76).
- 55 Επομένως, οι προσφεύγουσες νομιμοποιούνται στον βαθμό που ζητούν τον σεβασμό των διαδικαστικών δικαιωμάτων τους που απορρέουν από το άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ.

- 56 Κατά συνέπεια, το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου, που αντλείται από παράβαση των διαδικαστικών εγγυήσεων που προβλέπει το άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ, είναι παραδεκτό.
- 57 Δεύτερον, όσον αφορά τη νομιμοποίηση των προσφευγουσών να αμφισβητήσουν το βάσιμο της προσβαλλομένης απόφασης, πρέπει να υπομνησθεί ότι δεν συνιστά ουσιώδη επιρροή το γεγονός και μόνον ότι η επίδικη απόφαση μπορεί να επηρεάσει ως ένα βαθμό τις σχέσεις ανταγωνισμού που υπάρχουν στην οικεία αγορά και ότι οι οικείες επιχειρήσεις τελούν σε σχέση ανταγωνισμού με τον ωφελούμενο από την απόφαση αυτή (βλ., κατά την έννοια αυτή, αποφάσεις του Δικαστηρίου της 10ης Δεκεμβρίου 1969, 10/68 και 18/68, Eridania κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 159, σκέψη 7, και British Aggregates κατά Επιτροπής, σκέψη 45 ανωτέρω, σκέψη 47). Επομένως, μια επιχείρηση δεν μπορεί να επικαλεστεί αποκλειστικά και μόνον την ιδιότητά της ως ανταγωνίστριας της επιχείρησης που ευνοείται από το επίμαχο μέτρο, αλλά οφείλει, επιπλέον, να αποδείξει ότι εκ των πραγμάτων τελεί σε κατάσταση που την εξαισιάζει κατά τόπο ανάλογο με αυτόν του αποδέκτη της απόφασης (βλ., κατά την έννοια αυτή, αποφάσεις του Δικαστηρίου της 23ης Μαΐου 2000, C-106/98 P, Comité d'entreprise de la Société française de production κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-3659, σκέψη 41, και British Aggregates κατά Επιτροπής, σκέψη 45 ανωτέρω, σκέψη 48).
- 58 Επιβάλλεται όμως η διαπίστωση ότι, με τα δικόγραφά τους, οι προσφεύγουσες δεν αναπτύσσουν κανένα νομικό ή πραγματικό επιχείρημα προκειμένου να αποδείξουν την ιδιαιτερότητα της από απόψεως ανταγωνισμού καταστάσεώς τους στη σχετική αγορά.
- 59 Επιπλέον, στην απάντησή τους σε γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου σχετικά με το αν επηρεάζεται ουσιωδώς η θέση τους, οι προσφεύγουσες περιορίζονται να αναφέρουν την ύπαρξη «σημαντικών πλεονασμάτων παραγωγικής ικανότητας» στην αγορά της σφαγής και του τεμαχισμού ζώων, χωρίς περαιτέρω διευκρινίσεις, και τονίζουν ότι οι επίμαχες ενισχύσεις έχουν αισθητές συνέπειες στο μεθοριακό εμπόριο και στον ανταγωνισμό.
- 60 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι οι προσφεύγουσες δεν αποδεικνύουν ότι η θέση τους στην αγορά μπορεί να επηρεασθεί ουσιωδώς από τις ενισχύσεις που αποτελούν αντικείμενο της προσβαλλομένης απόφασης.

- 61 Επομένως, πρέπει να απορριφθούν ως απαράδεκτοι ο πρώτος λόγος, κατά το πρώτο και το τέταρτο σκέλος του, καθώς και ο τρίτος λόγος, στον βαθμό που δεν αποσκοπούν στη προάσπιση των διαδικαστικών δικαιωμάτων που οι προσφεύγουσες αντλούν από το άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ.
- 62 Αντιθέτως, πρέπει να τονιστεί ότι το Πρωτοδικείο οφείλει να ερμηνεύσει τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος βάσει της ουσίας τους και όχι βάσει του χαρακτηρισμού τους (βλ., κατ' αυτή την έννοια, απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Δεκεμβρίου 1961, 19/60, 21/60, 2/61 και 3/61, *Fives Lille Cail* κ.λπ. κατά Ανωτάτης Αρχής, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 631). Έτσι, μπορεί να εξετάσει και άλλα επιχειρήματα του προσφεύγοντος για να εξακριβώσει αν παρέχουν στοιχεία που στηρίζουν ορισμένο ισχυρισμό του προσφεύγοντος ο οποίος υποστηρίζει ρητά ότι υπάρχουν αμφιβολίες που δικαιολογούν την κίνηση της διαδικασίας του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ (απόφαση του Πρωτοδικείου της 20ής Σεπτεμβρίου 2007, T-254/05, *Fachvereinigung Mineralfaserindustrie* κατά Επιτροπής, που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 48 βλ. επίσης, κατ' αυτή την έννοια, απόφαση του Πρωτοδικείου της 13ης Ιανουαρίου 2004, T-158/99, *Thermenhotel Stoiser Franz* κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. II-1, σκέψεις 141, 148, 155, 161 και 167).
- 63 Εν προκειμένω όμως, από το δικόγραφο της προσφυγής προκύπτει ότι ο πρώτος λόγος ακυρώσεως, κατά το τρίτο σκέλος του, καθώς και ο δεύτερος λόγος παρέχουν στοιχεία προς στήριξη του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου, καθόσον οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν την ύπαρξη σοβαρών δυσχερειών που θα δικαιολογούσαν την κίνηση της επίσημης διαδικασίας εξετάσεως. Συγκεκριμένα, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν επίσης, με τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως, ότι τα διαδικαστικά δικαιώματα που αντλούν από το άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ προσβλήθηκαν συνεπεία της εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως. Ομοίως, το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου, που αντλείται από την ανεπάρκεια της αιτιολογίας, παρέχει στήριξη στον πρώτο λόγο, κατά το δεύτερο σκέλος του, στον βαθμό που, ελλείψει επαρκούς αιτιολογίας, οι ενδιαφερόμενοι δεν είναι σε θέση να γνωρίζουν την αιτιολόγηση του συμπεράσματος της Επιτροπής που αφορά την έλλειψη σοβαρών δυσχερειών και ο δικαστής δεν μπορεί να ασκήσει τον έλεγχό του.
- 64 Κατά συνέπεια, πρέπει να κριθούν παραδεκτοί ο πρώτος λόγος, κατά το τρίτο σκέλος του, καθώς και ο δεύτερος λόγος, στον βαθμό και μόνον που αποσκοπούν στο να γίνουν σεβαστά τα διαδικαστικά δικαιώματα που οι προσφεύγουσες αντλούν από το άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ.

Επί της ουσίας

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 65 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι το άρθρο 4, παράγραφος 4, του κανονισμού 659/1999 υποχρέωνε την Επιτροπή να κινήσει την επίσημη διαδικασία εξετάσεως των επίμαχων ενισχύσεων, δεδομένου ότι υφίσταντο αμφιβολίες όσον αφορά το συμβατό τους προς την κοινή αγορά. Επικαλούνται πολλά έγγραφα, που αντλούνται ειδικότερα από ιστοσελίδες της AMA και ενός λιανοπωλητή και τα οποία αποδεικνύουν κατ' αυτές ότι τα προϊόντα που τυγχάνουν των σημάτων «AMA» πρέπει να είναι αποκλειστικά αυστριακής καταγωγής. Οι προσφεύγουσες αναφέρουν επίσης ένα έγγραφο της Επιτροπής προς τις αυστριακές αρχές, της 19ης Ιουνίου 2000, το οποίο περιέχει μια έκθεση των λόγων που δημιουργούν αμφιβολίες όσον αφορά το συμβατό των επίμαχων ενισχύσεων προς την κοινή αγορά, ειδικότερα προς το άρθρο 28 ΕΚ. Λαμβάνοντας υπόψη την πραγματική και νομική αυτή κατάσταση, η Επιτροπή έπρεπε να λάβει την απόφαση να κινήσει την επίσημη διαδικασία εξετάσεως.
- 66 Με το υπόμνημα απαντήσεως, οι προσφεύγουσες προσθέτουν ότι το άρθρο 21 α του AMA-Gesetz 1992 αποκλείει τη χορήγηση του σήματος ποιότητας «AMA» για μη αυστριακά προϊόντα ή την πραγματοποίηση εκστρατείας εμπορικής προώθησης για τα προϊόντα αυτά. Ομοίως, από το καταστατικό της AMA Marketing προκύπτει ότι οι ενέργειες της πρέπει να αφορούν τα ημεδαπά γεωργικά και δασοκομικά προϊόντα. Ο AMA-Gesetz 1992 και το καταστατικό της AMA Marketing είναι συνεπώς ασύμβατα προς το άρθρο 28 ΕΚ. Συναφώς, δεν αρκεί να προστεθεί, στις οδηγίες της AMA, μια «ρήτρα ανοίγματος» για τα αλλοδαπά προϊόντα. Επιπλέον, ως βάση δεν πρέπει να ληφθούν οι διατάξεις των οδηγιών αυτών, αλλά τα πράγματι εκτελεσθέντα μέτρα.
- 67 Η Επιτροπή αντιτείνει ότι όλα τα έγγραφα που επικαλέσθηκαν οι προσφεύγουσες είναι προγενέστερα της 26ης Σεπτεμβρίου 2002. Κατά την προσβαλλόμενη απόφαση όμως, τα μέτρα που έλαβαν η AMA και η AMA Marketing πριν από τις 26 Σεπτεμβρίου 2002 αποκλείονται ρητώς από την εξέταση. Περαιτέρω, όσον αφορά τα μέτρα που τέθηκαν

σε ισχύ μετά τις 26 Σεπτεμβρίου 2002, η Επιτροπή αναφέρεται σε διάφορες οδηγίες της AMA, αντιστοίχως του Ιανουαρίου του 2001, του Σεπτεμβρίου του 2002 και του Φεβρουαρίου του 2003, που αποδεικνύουν ότι οι αιτιάσεις των προσφευγουσών είναι αβάσιμες. Η Επιτροπή δεν ήταν συνεπώς υποχρεωμένη να κινήσει την επίσημη διαδικασία εξετάσεως.

- 68 Με το υπόμνημα ανταπαντήσεως, η Επιτροπή τονίζει ότι, όπως προκύπτει από τις οδηγίες της AMA, τα σήματα, με ή χωρίς ένδειξη καταγωγής, δεν προορίζονται αποκλειστικά για τις αυστριακές εταιρίες ή για τα αυστριακά προϊόντα. Οι προσφεύγουσες δεν μπόρεσαν να παρουσιάσουν ούτε μία περίπτωση στην οποία μια αίτηση αποκτήσεως του σήματος ποιότητας υποβληθείσα από μη αυστριακό αιτούντα απορρίφθηκε βάσει του καταστατικού της AMA Marketing.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 69 Πρέπει εκ προοιμίου να υπομνησθεί, συναφώς, ότι η Επιτροπή υποχρεούται να κινήσει την επίσημη διαδικασία εξετάσεως, ιδίως αν, υπό το φως των στοιχείων που προκύπτουν κατά την προκαταρκτική εξέταση, εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σοβαρές δυσχέρειες όσον αφορά την εκτίμηση του επίμαχου μέτρου. Η υποχρέωση αυτή είναι ευθεία απόρροια του άρθρου 88, παράγραφος 3, ΕΚ, όπως αυτό έχει ερμηνευθεί από τη νομολογία, και επιβεβαιώνεται ρητώς από τις διατάξεις του άρθρου 4, παράγραφος 4, σε συνδυασμό με εκείνες του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 659/1999, οσάκις η Επιτροπή διαπιστώνει, μετά από προκαταρκτική εξέταση, ότι το παράνομο μέτρο εγείρει αμφιβολίες ως προς τη συμβατότητά του (βλ., κατ' αυτή την έννοια, απόφαση BUPA κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 36 ανωτέρω, σκέψη 328).
- 70 Συγκεκριμένα, κατά πάγια νομολογία, η διαδικασία του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ καθίσταται απαραίτητη αφ' ης στιγμής η Επιτροπή αντιμετωπίζει σοβαρές δυσχέρειες προκειμένου να εκτιμήσει αν ενίσχυση συμβιβάζεται με την κοινή αγορά. Συνεπώς, η Επιτροπή δεν μπορεί να αρκεστεί στην προκαταρκτική εξέταση του άρθρου 88, παράγραφος 3, προκειμένου να λάβει ευνοϊκή απόφαση υπέρ συγκεκριμένου κρατικού μέτρου, παρά μόνον αν είναι σε θέση να διαμορφώσει την πεποίθηση, μετά από μια πρώτη εξέταση, είτε ότι το επίμαχο μέτρο δεν συνιστά ενίσχυση υπό την

έννοια του άρθρου 87, παράγραφος 1, ΕΚ είτε ότι, αν χαρακτηριστεί ενίσχυση, συμβιβάζεται με την κοινή αγορά. Αντιθέτως, αν από την πρώτη αυτή εξέταση η Επιτροπή σχηματίσει αντίθετη γνώμη ή αν δεν μπορέσει να υπερβεί όλες τις δυσχέρειες που ανέκυψαν κατά την εκτίμηση της συμβατότητας του εν λόγω μέτρου με την κοινή αγορά, οφείλει να συγκεντρώσει όλες τις αναγκαίες γνώμες και να κινήσει προς τον σκοπό αυτόν τη διαδικασία του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ (αποφάσεις Matra κατά Επιτροπής, σκέψη 41 ανωτέρω, σκέψη 33, Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, σκέψη 43 ανωτέρω, σκέψη 39, και BUPA κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 36 ανωτέρω, σκέψη 329).

71 Έτσι, στην Επιτροπή εναπόκειται να καθορίσει, ανάλογα με τα πραγματικά και νομικά στοιχεία της συγκεκριμένης υποθέσεως, αν οι δυσχέρειες που αντιμετωπίζει κατά την έρευνα του συμβατού της ενισχύσεως με την κοινή αγορά καθιστούν απαραίτητη την κίνηση της διαδικασίας αυτής (απόφαση Cook κατά Επιτροπής, σκέψη 41 ανωτέρω, σκέψη 30). Η εκτίμηση αυτή πρέπει να πληροί τρεις προϋποθέσεις.

72 Πρώτον, το άρθρο 88 ΕΚ περιορίζει την εξουσία της Επιτροπής να αποφαινεται επί της συμβατότητας ενισχύσεως με την κοινή αγορά κατά την περάτωση της προκαταρκτικής διαδικασίας εξετάσεως μόνο στα μέτρα που δεν δημιουργούν σοβαρές δυσχέρειες, οπότε το κριτήριο αυτό αποκτά αποκλειστικό χαρακτήρα. Πράγματι, η Επιτροπή δεν μπορεί να αρνηθεί την κίνηση της επίσημης διαδικασίας εξετάσεως επικαλούμενη άλλες περιστάσεις, όπως το συμφέρον τρίτων, λόγους που ανάγονται στην οικονομία της διαδικασίας ή άλλο λόγο διοικητικής διευκολύνσεως (απόφαση του Πρωτοδικείου της 15ης Μαρτίου 2001, T-73/98, Prayon-Rupel κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. II-867, σκέψη 44).

73 Δεύτερον, όταν προσκρούει σε σοβαρές δυσχέρειες, η Επιτροπή οφείλει να κινήσει την επίσημη διαδικασία και δεν διαθέτει συναφώς διακριτική ευχέρεια. Καίτοι έχει δεσμία αρμοδιότητα όσον αφορά την απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας αυτής, η Επιτροπή διαθέτει πάντως κάποιο περιθώριο εκτιμήσεως κατά την έρευνα και την εξέταση των περιστάσεων της συγκεκριμένης υποθέσεως προκειμένου να καθορίσει αν αυτές δημιουργούν σοβαρές δυσχέρειες. Σύμφωνα με τον σκοπό του άρθρου 88,

παράγραφος 3, ΕΚ και με το καθήκον χρηστής διοικήσεως που υπέχει, η Επιτροπή μπορεί, μεταξύ άλλων, να ανοίξει διάλογο με το κράτος που πρόβη στην κοινοποίηση ή με τρίτους προκειμένου να υπερβεί, κατά την προκαταρκτική διαδικασία, δυσχέρειες που ενδεχομένως αντιμετωπίζει (απόφαση Prayon-Rupel κατά Επιτροπής, σκέψη 72 ανωτέρω, σκέψη 45).

- 74 Τρίτον η έννοια των «σοβαρών δυσχερειών» έχει αντικειμενικό χαρακτήρα. Η ύπαρξη των δυσχερειών αυτών πρέπει να αναζητηθεί τόσο στις συνθήκες εκδόσεως της προσβαλλομένης πράξεως όσο και στο περιεχόμενό της, κατά τρόπον αντικειμενικό, συγκρίνοντας τις αιτιολογικές σκέψεις της αποφάσεως με στοιχεία τα οποία διέθετε η Επιτροπή όταν αποφάνθηκε επί του συμβατού των επιδίκων ενισχύσεων με την κοινή αγορά (βλ. απόφαση Prayon-Rupel κατά Επιτροπής, σκέψη 72 ανωτέρω, σκέψη 47 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 75 Εν προκειμένω, η Επιτροπή εκτίμησε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, ότι οι επίμαχες ενισχύσεις ήσαν συμβατές προς την κοινή αγορά καθόσον ήσαν σύμφωνες προς τις κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της γεωργίας και προς τις κατευθυντήριες γραμμές περί κρατικών ενισχύσεων που αφορούν τη διαφήμιση.
- 76 Συναφώς, πρέπει να τονιστεί, καταρχάς, ότι οι κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές περί κρατικών ενισχύσεων που αφορούν τη διαφήμιση προβλέπουν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα όσον αφορά τα προϊόντα που πρέπει να πληρούν ιδιαίτερες προϋποθέσεις ποιότητας:
- «49. Τα εθνικά συστήματα ελέγχου της ποιότητας πρέπει να εξαρτώνται εξ ολοκλήρου από την ύπαρξη εγγενών αντικειμενικών χαρακτηριστικών που προσδίδουν στα προϊόντα την απαιτούμενη ποιότητα η οποία αφορά την απαιτούμενη διαδικασία παραγωγής και είναι ανεξάρτητα από την καταγωγή των προϊόντων ή τον τόπο παραγωγής. Ασχέτως του εάν τα συστήματα ελέγχου της ποιότητας είναι υποχρεωτικά ή εθελοντικά, η πρόσβαση σε τέτοιου είδους συστήματα πρέπει επομένως να παρέχεται για όλα τα προϊόντα που παράγονται στην Κοινότητα, ανεξαρτήτως της καταγωγής τους, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούν τους προβλεπόμενους όρους [...]

50. Όταν το σύστημα περιορίζεται σε προϊόντα συγκεκριμένης καταγωγής [...], το σύστημα καθαυτό αντίκειται στη Συνθήκη, και είναι αυτονόητο ότι η Επιτροπή δεν δύναται να θεωρεί τις ενισχύσεις για τη διαφήμιση ενός συστήματος τέτοιου είδους συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά.

[...]»

77 Από τις ίδιες κατευθυντήριες γραμμές, ειδικά από το σημείο τους 46, προκύπτει ότι ως «καταγωγή» των προϊόντων πρέπει να νοείται η «εθνική, περιφερειακή ή τοπική καταγωγή».

78 Εν συνεχεία, στην αιτιολογική σκέψη 52 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή έκρινε ότι, εν προκειμένω, οι ενισχύσεις πληρούσαν την προϋπόθεση ότι ένα εθνικό σύστημα ελέγχου της ποιότητας δεν μπορεί να περιορίζεται στα προϊόντα συγκεκριμένης καταγωγής. Τόνισε συγκεκριμένα τα εξής:

«Η χρησιμοποίηση του σήματος ποιότητας είναι διαθέσιμη για όλα τα προϊόντα που έχουν καλλιεργηθεί ή έχουν παραχθεί εντός της Κοινότητας και πληρούν τις προϋποθέσεις ποιότητας που συνδέονται με τη χρησιμοποίηση αυτή. Οι ειδικές αυτές προϋποθέσεις για τα προϊόντα που είναι υποψήφια για το σήμα ποιότητας είτε αφορούν την ποιότητα του προϊόντος είτε φαίνεται να καθιστούν απλώς δυνατή την εξακρίβωση της γεωγραφικής τους καταγωγής. Οι ειδικές προϋποθέσεις μπορούν εν πάση περιπτώσει να πληρούνται ανεξάρτητα από τη γεωγραφική προέλευση του προϊόντος.»

79 Κατ' αυτήν επίσης την έννοια, στην αιτιολογική σκέψη 66 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή απέρριψε τα επιχειρήματα που προέβαλαν οι προσφεύγουσες

με την καταγγελία τους και σύμφωνα με τα οποία των σημάτων «ΑΜΑ» τυγχάνουν αποκλειστικά οι Αυστριακοί παραγωγοί, εκθέτοντας τα εξής:

«[...]α κοινοποιηθέντα μέτρα, που αφορούν το σήμα βιολογικών προϊόντων και το σήμα ποιότητας και τα οποία εφαρμόζονται από τις 26 Σεπτεμβρίου 2002, δεν περιορίζονται στα αυστριακά προϊόντα και [...] η καταγωγή των προϊόντων δεν συνιστά το κύριο μήνυμα ούτε στα σήματα ούτε στην αντίστοιχη διαφήμιση.

[...]»

⁸⁰ Περαιτέρω, από την αιτιολογική σκέψη 67 της προσβαλλομένης απόφασεως προκύπτει ότι η Επιτροπή στηρίχθηκε στα μέτρα που έλαβαν η ΑΜΑ και η ΑΜΑ Marketing όπως εφαρμόστηκαν μετά τις 26 Σεπτεμβρίου 2002. Η Επιτροπή παραθέτει, συναφώς, με το υπόμνημα αντικρούσεως, τρεις οδηγίες της ΑΜΑ, του Ιανουαρίου του 2001, του Σεπτεμβρίου του 2002 και του Φεβρουαρίου του 2003.

⁸¹ Με το δικόγραφο της προσφυγής, οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται ότι τα προϊόντα που τυγχάνουν των σημάτων «ΑΜΑ» πρέπει να είναι αποκλειστικά αυστριακής καταγωγής. Συναφώς, προσκομίζουν ειδικότερα μια μορφή του ΑΜΑ-Gesetz 1992, την οποία δεν αμφισβητεί η Επιτροπή και κατά την οποία, σύμφωνα με το άρθρο 21, που αφορά τον σκοπό της εισφοράς:

«Η εισφορά χάριν της προωθήσεως των γεωργικών προϊόντων [...] εισπράττεται για την επιδίωξη των ακόλουθων σκοπών:

1. την προώθηση και την εξασφάλιση της πωλήσεως των ημεδαπών γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων και των παραγώγων προϊόντων

2. το άνοιγμα και τη διατήρηση των αγορών για τα προϊόντα αυτά στο εσωτερικό της χώρας και στην αλλοδαπή

3. τη βελτίωση της διανομής των προϊόντων αυτών

4. την ενθάρρυνση γενικών μέτρων για τη βελτίωση και την εγγύηση της ποιότητας των προϊόντων αυτών (ειδικότερα των αντίστοιχων γεωργικών προϊόντων)

5. τη λήψη άλλων μέτρων εμπορικής προωθήσεως (ειδικότερα όσον αφορά τις σχετικές παροχές υπηρεσιών και τα σχετικά έξοδα προσωπικού).»

⁸² Απαντώντας όμως σε γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου, η Επιτροπή ανέφερε, αφενός, ότι, κατά τις διαπραγματεύσεις με αυτήν, οι αυστριακές αρχές είχαν υποσχεθεί να φροντίσουν να προσαρμόσουν εκ των υστέρων τον AMA-Gesetz 1992 και ότι, αφετέρου, το άρθρο 21 α είχε τροποποιηθεί με έναν ομοσπονδιακό νόμο του 2007 (*BGBI.* 55/2007), με έναρξη ισχύος από 1ης Ιουλίου 2007. Κατά την Επιτροπή, μετά την ημερομηνία αυτή, το άρθρο 21α, σημείο 1, του AMA-Gesetz 1992 δεν περιλαμβάνει πλέον τη λέξη «ημεδαπών».

- 83 Βεβαίως, η Επιτροπή τονίζει επίσης ότι, ήδη ως είχε αρχικώς, το άρθρο 21 a, σημείο 5, του AMA-Gesetz 1992 ανέφερε επίσης, μεταξύ των σκοπών της εισφοράς, τη «λήψη κάθε άλλου μέτρου εμπορικής προωθήσεως», χωρίς να έχει προβλεφθεί κάποιος περιορισμός στα ημεδαπά προϊόντα.
- 84 Ωστόσο, από την απάντηση της Επιτροπής προκύπτει ότι, όταν αυτή εξέτασε το συμβατό των επίμαχων ενισχύσεων προς την κοινή αγορά, οι κύριες διατάξεις του άρθρου 21 a του AMA-Gesetz 1992 αφορούσαν αποκλειστικά τα ημεδαπά προϊόντα.
- 85 Κατά συνέπεια, το εν λόγω άρθρο δεν πληρούσε την προϋπόθεση που θέτουν οι κατευθυντήριες γραμμές περί κρατικών ενισχύσεων που αφορούν τη διαφήμιση ότι ένα εθνικό σύστημα ελέγχου της ποιότητας δεν μπορεί να περιορίζεται στα προϊόντα συγκεκριμένης καταγωγής. Από τη γραπτή απάντηση της Επιτροπής προκύπτει επίσης ότι, δεδομένου ότι είχαν διεξαχθεί διαπραγματεύσεις επί του ζητήματος αυτού μεταξύ των αυστριακών αρχών και της Επιτροπής, η τελευταία αυτή ήταν συναφώς ενημερωμένη.
- 86 Επομένως, ναι μεν οι οδηγίες της AMA δεν προέβλεπαν προϋπόθεση σχετική με την καταγωγή των προϊόντων, πλην όμως ο περιορισμός στα ημεδαπά προϊόντα τον οποίο προέβλεπε άρθρο 21 a, σημείο 1, του AMA-Gesetz 1992 δημιουργούσε αμφιβολίες ως προς το συμβατό των επίμαχων ενισχύσεων προς τις κατευθυντήριες γραμμές περί κρατικών ενισχύσεων που αφορούν τη διαφήμιση. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή όφειλε να εφαρμόσει το άρθρο 4, παράγραφος 4, του κανονισμού 659/1999.
- 87 Πρέπει συνεπώς να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η εκτίμηση του συμβατού προς την κοινή αγορά των επίμαχων ενισχύσεων δημιουργούσε σοβαρές δυσχέρειες που θα έπρεπε να οδηγήσουν την Επιτροπή να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ.

88 Επομένως, η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί, χωρίς να χρειάζεται να εξετασθεί το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου και ο δεύτερος λόγος.

Επί των δικαστικών εξόδων

89 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον έχει υποβληθεί σχετικό αίτημα. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά της έξοδα καθώς και στα έξοδα των προσφευγουσών.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (έκτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Ακυρώνει την απόφαση C(2004) 2037 τελικό της Επιτροπής, της 30ής Ιουνίου 2004, η οποία αφορά την κρατική ενίσχυση NN 34A 2000/Αυστρία περί των προγραμμάτων ποιότητας, καθώς και του σήματος βιολογικών προϊόντων και του σήματος ποιότητας της AMA (Agrarmarkt Austria).**

- 2) Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων φέρει τα δικαστικά της έξοδα καθώς και τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν οι Scheucher-Fleisch GmbH, Tauernfleisch Vertriebs GmbH, Wech-Kärntner Truthahnverarbeitung GmbH, Wech-Geflügel GmbH και Johann Zsifkovics.

Meij

Vadapalas

Truchot

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 18 Νοεμβρίου 2009.

(υπογραφές)